

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 199

מסכת עבודה זרה ב'-ט'

בס"ד, י"ב אדר ב' תשס"ג

השבוע בגליון

■ שאלות של פסח ביום הפורים
■ הכנת תכשיטים לפסח ביום הפורים
■ מנהגי הפיוטים, ה"קרוב" ו"הנורא"

■ מדוע אומרים "פסוקי דזמרה"
■ כמה זמן אורכת אמירת "פסוקי דזמרה"

■ כל הפוסק מדברי תורה... מאכילין לו גחלי רתמים
■ על מה כה הצטער ה"יוסף אומץ"
■ השנה איננה שנת ה' תשס"ג?!

דבר העורך

מסיפורי הקוראים - לקט ראשון
קוראים יקרים. לרגל גליון המאמרים הקרוב, ובא פתחנו את ארכיון המערכת, וגילינו בו עשרות רבות של סיפורים, מעשיות ועובדות מרתקות, אשר נשלחו על ידכם למערכת. לפניכם לקט ראשון מסיפורים מרתקים אלו, הנמסרים כלשונם, למעט קיצוצים הכרחיים.

ט"ז בכסלו, תשס"ג

גדלתי בארץ מארצות אירופה כבן לאבא ואמא יראי שמים ויוצאי חלצי רבנים בארץ אשכנז. **מטעמי** פרנסה נאלצתי לעזוב את הבית בגיל צעיר. אמי ע"ה, תלמידת בית הספר ע"ש הרב שמשון רפאל הירש בפרנקפורט, צדקת ובת תלמיד חכם, הכינה אותי לחיים ב"אידישקייט", והעמידה אותי על יסודות מוצקים. בין השאר אמרה לי נהגה לומר לי, כי תמיד יש ליהודי נר אחד באמתחתו. לא הבנתי מדוע, אבל אמא אמרה, אז תמיד שמרתי נר בתיק.

במסגרת נדודי הגעתי לעיר נידחת בצרפת. היתה זו שנת תשס"ז. הקור היה עז והטמפרטורה ירדה עד למינוס 25 מעלות. קור זה נמשך שבועות אחדים, ובמהלכם לא ניתן היה לשהות אלא במקום מוסק כהלכה.

מספר שבועות לפני חג החנוכה קניתי בקבוק שמן זית. בערב הדלקת הנר הראשון, חזרתי למקום מגורי מוקדם מהרגיל, כדי לקיים את המצווה לפני שתכלה רגל מן השוק.

להוותי, השמן היה קרוש וקפוא כאבן. מיד, הנחתי אותו על תנור הנפט בחדרי, ואט אט חזר השמן לאיתנו, אך נותר מחוספס מעט. שעות על גבי שעות ניסיתי להדליק את הנר הראשון, אך ניסיונותי העלו חרס. נאלצתי ללמוד, כי שמן זית שקוף, לעולם אינו יכול לשמש כנר. יאוש תקף אותי. לבד בכנר, רחוק מיהודים, פעם ראשונה בחיי ללא נר חנוכה.

התחלתי לחשוב, מה היתה אמי עושה במקומי, וזכרתי ב"נר של אמא" שלי ואת שנים רבות עד הנה.

בהדלקת נר חנוכה זה קויים בי "אורה ושמחה" כפשוטם.

לפני זמן מה פרשתי לגמלאות ועליתי לארץ ישראל. כל ילדינו ב"ה בני תורה. הנני קורא קבוע של "מאורות הדף היומי", ולומד בכל יום את "הדף היומי".

בברכה
מ. אדלר-ים

הר"ר א. ש. זינגר הי"ד מרעננה, מספר בהתרגשות על מאורע שהתרחש עמו בימי השואה הנוראה.

זה היה בעיר נובא-מעסטו בסלובקיה, בהתחלת שנות השואה, לשם הגולגו מפרסבורג, כאשר הגרמנים ביקשו לנקות את פרסבורג מיהודים. הורי ואחי נשלחו לבירקנאו-אשוויץ, אך אני הצלחתי לחמוק והתחבאתי במקומות שונים, בהם מצאתי אוכל ולינה. גם בבית הכנסת המשך בעמוד הבא

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת

הר"ר יצחק מרדכי דייטש ז"ל
ב"ר יוסף ז"ל נלב"ע י"ב אדר ב' תשל"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שלום ב"ר יצחק ז"ל טניצקי (בזדה) ז"ל
נלב"ע פורים, י"ד אדר תשמ"ג

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י משפחתו שיחיו

דף ט/א צא וחשוב כמה שנים אחר חורבן הבית

השנה איננה שנת ה' תשס"ג?!

"...באחד בשבת, תשעה עשר לחודש אדר שני, שנת חמשת אלפים ושבע מאות וששים ושלוש לבריאת עולם, למנין שאנו מונים פה בני ברק..." משפט זה ודומיו הפותחים את הכתובה, מוכר לכל מי שעמד סמוך לחופה והקשיב ל"קריאת

המשך מעמוד קודם
הכתובה". לאחר בקשת סליחה ומחילה מגדולי ישראל שתקנו נוסח זה, נציע נוסח מסורבל פחות - "באחד בשבת ... לבריא עולם", ותו לא. לשם מה התוספת "למניין שאנו מונים פה"? וכי בקובה או בצ"לה אין מונים כך? לנושא זה נזקק התשב"ץ (שו"ת ח"א סי' ש"א), כפי שיבואר להלן.

סוגייתנו עוסקת בחישובים שונים של מניין השנים, ומהם עולה, כי בית המקדש השני עמד על תילו עד שנת ג' אלפים ותתכ"ח שנים לבריא עולם. בגמרא (ערכין מב) גם מבואר, כי בית המקדש השני חרב במוצאי שביעית, כלומר, בשנה שלאחר שנת השמיטה. מעתה, אין כל קושי לחשב את מועד שנת השמיטה, שהרי, השנה שקדמה לחורבן, ג' תתכ"ז, היתה שנת שמיטה, ומשם ואילך יש לדלג שבע שנים במחזוריות קבועה. אולם, מתברר, כי הדבר אינו פשוט כלל ועיקר בשל שני מחלוקות עקרוניות.

באיזו שנה אירע החורבן: לדעת רש"י (ד"ה "כי מעיינות"), אכן, החורבן אירע בשנת ג' תתכ"ח, ומכאן, ששנת ג' תתכ"ז שקדמה לה היתה שנת שמיטה. אולם, הרשב"ם (בתוס' בעמוד ב') חולק על כך וסובר, כי בית המקדש השני חרב בשנה שלאחר מכן, בג' תתכ"ט, אך שנה זו אינה נמנית במניין שנות קיומו של בית המקדש השני, משום שבאותה שנה הוא לא עמד על תילו כל חודשי השנה. לדעתו, אם כן, שנת השמיטה חלה בג' תתכ"ח.

לעומת זאת הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פ"י הל' ה' בשם הגאונים), משלב בין שיטות רש"י והרשב"ם. לדעתו, החורבן אירע בג' תתכ"ח, כשיטת רש"י, אך שנה זו עצמה היתה שנת שמיטה, כדעת הרשב"ם. ואילו המבואר בגמרא, כי בית המקדש השני חרב במוצאי שביעית, מתייחס לשנת האבל על החורבן, אשר היתה בשנה שלאחר מכן (ראה "מגיד הרקיע" ח"ב פ"י ב').

לפנינו, אם כן, שתי שיטות. לדעת רש"י שנת השמיטה היתה בג' תתכ"ז, ולדעת הרשב"ם והרמב"ם השמיטה חלה בג' תתכ"ח. אלא, שעדיין לא באה שמיטה זו אל המנוחה ואל הנחלה. חישוב השנים יציג בפנינו את התוצאה הבאה: לדעת רש"י, השמיטה האחרונה חלה בשנת ה' תשנ"ט, היינו, לפני ארבע שנים, ולדעת הרמב"ם - בשנת ה' תש"ס - לפני שלש שנים. בעוד, שכולנו נהגנו את שנת השמיטה בשנת ה' תשס"א!!! **וכי במהלך הדורות חל בלבול במניין השנים?** או שמא יש מספר שיטות לחישוב מניין שנות קיום העולם? אכן כך הדבר! נחלקו הדעות, אם יש לחשב את חמשת הימים הראשונים לבריא עולם כשנה שלמה, כלהלן.

אנו נוקטים [לפחות לצורך מניין השנים], כי בתשרי נברא העולם - "זה היום תחילת מעשיך". אולם, א' בתשרי אינו היום הראשון לבריא עולם, כי אם ליצירת האדם הראשון, והעולם עצמו החל להבראות חמשה ימים קודם לכן, בכ"ה באלול. מעתה, נחלקו הדעות לגבי מניין השנים. יש המונים את שנות העולם החל מן היום השישי לבריא עולם, הלא הוא א' בתשרי. אולם, יש המונים (עיי' "בעל המאור" בסוגייתנו) את חמשת הימים הראשונים לבריא עולם כשנה הראשונה, ואילו בא' בתשרי שבו נברא האדם הראשון, מתחילה השנה השנייה למניין שנות העולם.

הכל מסכימים, כי חכמי התלמוד מנו את שנות העולם החל מיום א' בתשרי. אולם, כיום אנו נוהגים כדעה השניה, שיש למנות את חמשת הימים הראשונים לבריא עולם כשנה בפני עצמה. לפיכך, יש "להזיז" את התאריכים הנקובים בראש המאמר. כלומר, לדעת רש"י שנת ג' תתכ"ח היתה שנת שמיטה, ולדעת הרמב"ם

השמיטה חלה בשנת ג' תתכ"ט. [ראה בספר "כי היא חממתכם ובינתכם", פרק ט"ז, מה הטעם לכן שאנו מונים באופן זה. ועיי' עוד בבאור דעת הגר"א בעניין זה. ועיי' בספר "ברכת כהן" עה"ת סי' קמ"ו שהאריך בזה].

ביררנו אם כן, באיזו שנה אנו נמצאים כיום, וכל שנותר הוא, איפוא, לברר, אם ההלכה היא כדעת רש"י או כדעת הרמב"ם. ובכן, לדעת כל הפוסקים, יש לנהוג כדעת הרמב"ם, ו"אין לזוז מהמנהג" (ראה חז"א הל' שביעית סי' ג', סי' ק"ג, וספר "שמיטת קרקעות" פ"ב הע' א').

כעת, מבינים אנו היטב את נוסח הכתובה "לבריא עולם, **למניין שאנו מונים פה**", שהרי היו מנהגים אחרים, אשר לפיהם שנה זו אינה ה' תשס"ג כי אם ה' תשס"ב...

נסיים בהערה זקוקית מעניינת המובאת בספר "משפט הכתובה" (שער ב' פ"ה): בעוד סוגייתנו מונה את השנים "לבריא עולם", אנו כותבים בכתובה "בריא עולם", ללא האות "הא הידיעה". נראה, כותב המחבר, כי מאחר שמניין השנים שלנו כולל את השנה הראשונה, שאין כלולים בה כי אם חמשה ימים בלבד, לא חפצו לכתוב "לבריא עולם" ב"הא הידיעה".

דף ז/ב לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואחר כך יתפלל

מדוע אומרים "פסוקי זמרה"

בסוגייתנו מובאת דרשתו של רבי שמלאי, ש"לעולם יסדר אדם שבחו של מקום, ואחר כך יתפלל". כלומר, טרם בקשות התפילה, עליו להקדים דברי שבח לקב"ה. לדעת הרמב"ם (הל' תפילה פ"א): "מצות עשה להתפלל בכל יום... ואין לתפלה זמן קבוע מן התורה. לפיכך, נשים ועבדים חייבין בתפלה, לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא... שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום, ומגיד שבחו של הקב"ה ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנון, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו, כל אחד לפי כחיו". כלומר, לדעתו, חובת התפילה היא מן התורה, ואף סדר התפילה - דברי שבח, תפילה והודאה, מן התורה הוא. וכאשר עזרא ובית דינו תקנו שמונה עשרה על הסדר, אף הם קבעו שלש ברכות ראשונות שבח לקב"ה, שלש ברכות אחרונות שעניינם הודאה ויתר הברכות האמצעיות לשאלת צרכי הפרט והכלל

המשך בעמוד הבא

התחבאתי והיהודים הזקנים שנשארו במקום הביאו לי אוכל. תוך מספר ימים נהייתי השמש של בית הכנסת. אך בוקר אחד הגיע זמן תפילת שחרית - ואין איש.

מיד הבנתי, כי בלילה נתפסו כל היהודים ונשלחו למחנה. נשארו במקום עד רדת החשיכה, ועזבתי את בית הכנסת כדי להגיע למקום בטוח יותר.

בדרך היו לי נקיפות מצפון, על שהשארתי הפקר את המקום הקדוש.

הגעתי למקום מחבוא ונרדמתי. בחלומי אני עומד בבית הכנסת החרב, שאין בו פספסים ושולחנות. גם ארון הקודש אינו. הסתכלתי סביבי, ולפתע הבחנתי בפתח לעליית הגג. לקחתי סולם, נכנסתי לתוך הפתח, והנה שם ספרי תורה. **כאשר** התעוררתי אמרתי: "רבון העולמים. אם תציל אותי מדיהם של הרשעים האלו, ושבתי שלם לכאן, אבנה ואשפץ את המקום הקדוש הזה מחדש".

בבית הכנסת הזה כיהן הרה"ג ר' שמעון סופר הי"ד, נכדו של הרה"ג ר' שמעון סופר זצ"ל, רבה של קרקוב, בנו של ה"חתם סופר" זצ"ל.

עבר זמן רב. הרשעים נחלו מפלה אחרי מפלה.

נאסרתי כמרגל, ולבסוף שוחררתי. מיד פניתי לבית הכנסת. עליתי לעליית הגג שראיתי בחלומי, והנה מונחים שם עשרים ושניים ספרי תורה. גוי תושב החצר סיפר לי דבר לא יאומן, שחילל אס. אס. גרמני הוא שחעלה את ספרי התורה למעלה, כנראה לצורכי מסחר. ביניהם היה ספר תורה קטן עם עצי חיים מכסף, שירש הרב סופר מה"חתם סופר" זצ"ל.

בחשדי שמים זכיתי לקיים את הבטחתי ולהקים מחדש את בית הכנסת, אשר שימש את היהודים ששבו מגליה ההרנית.

הנוכה, תשס"ג

לכבוד מאורות הדף היומי.

אני מאד נהנה מהדפים שלכם.

לכרוז של אבי ז"ל, הר"ר אריה גרדנוץ שהיה מגדולי המחנכים בבני ברק, ערכנו חוברת זכרון למשפחה, ובה סיפור על ה"חזון איש" זצ"ל, שאבי היה מעורב בו, ומעולם לא פורסם.

אחד מילדי טרנן ששהו ב"בית אבות" של נשיבת פונוביז', לא הסכים ללבוש פיגמה, להחליף את בגדיו ולהתרחץ. הדבר נמשך זמן רב, והגב' מונק ע"ה, מנהלת המוסד הדגולה, לא מצאה לו פתרון. הבעיה הובאה לפני ר' אריה, אך הנער עמד בשלו: לא מתרחץ, לא מוכן להחליף בגדים וכו', כך שנשקפה לו סכנה בריאותית.

את הבעיה הביאו לפני החזו"א זצוק"ל, שהקשיב לסיפור והורה לשלוח את הנער אליו. בבוא הנער לחזו"א פתח לפניו את סגור לבו והסביר, כי מנסיונו בתקופת השואה, כל בגד שהפשיט מעליו לא חזר אליו!

"האם אינך סומך על המנהלת להפקיד בידיה את בגדיך?"

"על אף אחד אני סומך", ענה האומלל. **הוסיף** החזו"א ושאלו: "ועלי אתה מוכן לסמוך, שאשמור את בגדיך?" והנער ענה: "על הרב אני סומך".

החזו"א פטרו לשלום, וזימן אליו את ר' אריה ואת גב' מונק והורה שלא לחרוץ עליו. "יש פתרון למבעיה", אמר. הנער חיזו כל ערב להחליף בגדים וללבוש פיגמה אצל החזו"א ויפקיד שם את בגדיו, ובבוקר ישוב לבית החזו"א, שהיה בסמיכות למסד "בתי אבות" ויקבל בחזרה את בגדיו.

ב. גרדנוץ, ירושלים.

בהקשר לדברי הגמרא שגוי ששבת חייב מיתה, ברצוני לספר את המעשה המדהים הבא.

בני זוג ששבו למקורות היהדות, הובאו לביתו של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א, לאחר שנתקלו בבעיה חמורה. האשה, מעשנת בשרשרת, ואינה מסוגלת להפסיק לעשן בשבת. היא כבר ניסתה את כל השיטות האפשריות, ומאום לא עלה בידה.

"האם את יהודיה?" שאל הרב.

"בוודאי".

"ואמך?"

סוף דבר נזכרה האשה, כי אם סבתה היתה נזכירה שהתחתנה עם יהודי.

"תקבלי על עצמך גירות כדת וכדין, ומובטח לך שתוכלי לשמור את השבת כראוי. הקב"ה שמר עליך שלא תחול עליך ההלכה: גוי ששבת חייב מיתה".

וכן היה!
א. ק. י-ם

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

(עיי' "לחם משנה" שם הל' ב', "פרי מגדים" בפתיחה להל' תפילה, או"ח סי' פ"ט, "אור שמח" הל' תפילה שם).

מדוע תקנו חכמים לומר "פסוקי דזמרה"? "הטור" (או"ח סי' נ"א) מציין את דברי סוגייתנו - "לעולם יסדר אדם שבו של מקום ואחר כך יתפלל" - כאחד הטעמים לתקנת חז"ל לומר פסוקי דזמרה, שעניינם שבו והודאה לקב"ה, בתפילת שחרית, אך אין הוא מציין אם זהו הטעם העיקרי לתקנה זו. ואכן, ממחלוקת הראשונים המובאת על ידי ה"טור" (סי' נ"ב) ניתן ללמוד, כי דבר זה אינו מוסכם. שהנה, נחלקו הראשונים, אם אדם שלא הספיק לומר פסוקי דזמרה, רשאי לאמרם לאחר התפילה יחד עם ברכות "ברוך שאמר" ו"ישתבח". לכאורה, אותם הפוסקים שאין לומר פסוקי דזמרה עם ברכה לאחר התפילה, סוברים, כי חכמים תקנו לאומרם, בעיקר כדי שהמתפלל ישבח את בוראו לפני התפילה. ולפיכך, לאחר התפילה אין הוא רשאי לברך בשם ובמלכות ברכה שאינה נאמרת במקומה. אולם, אם אין טעם זה עומד בבסיס תקנת חז"ל, רשאי אדם זה לומר את פסוקי דזמרה, על ברכותיה לאחר התפילה, כדי להשלים את תפילתו. להלכה נפסק (ושולחן ערוך" סי' נ"ב), כי אין לומר את ברכות "ברוך שאמר" ו"ישתבח" לאחר התפילה (עיי' "משנה ברורה" שם ס"ק ח').

ה"משנה ברורה" פוסק (סי' ע"א ס"ק ב'), כי מאחר שגם נשים חייבות בתפילה, כמבואר, עליהן להחמיר וגם לומר את פסוקי דזמרה, אשר לדעת חלק מן הפוסקים מהווים חלק מתפילת השבח, שיש להקדים לתפילה (ראה שו"ת "מחזה אליהו" סי' ט"ו). אולם, בעל "שולחן ערוך הרב" (שם סעי' א') וה"ערוך השולחן" (סי' ק' סעי' א') חולקים על כך. עם זאת, הם מציינים, כי אף שאינן חייבות בפסוקי דזמרה, רשאיות הן לברך ברכת "ברוך שאמר" ו"ישתבח" בשם ובמלכות: "ולמה לא יוכלו לזמר לה', כמו שעשתה מרים וכל נשי ישראל בקריעת ים סוף?...". (ועיי' בספר "אש"י ישראל" פ"ז ס"ק ל"ח).

כמה זמן אורכת אמירת "פסוקי דזמרה"? משעוסקים אנו בפסוקי דזמרה, מעניין לציין את שיעור הזמן ששיערו גדולי הדורות לאמירת פסוקי דזמרה - **חצי שעה**. ... ראוי לתשומת לב (ראה מהרי"ל הל' תפילה עמ' תמ"א, שו"ת מהר"ם מינץ סי' ח', הובא במ"א סי' נ"ג ס"ק ה', עיי"ש).

דף ה'ב שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום

שאלות של פסח ביום הפורים

בימים אלו, שהם שלושים יום קודם הפסח, אנו לומדים את סוגייתנו, בה נאמר: "שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום". אחת ההשלכות לחובת לימוד הלכות החג שלושים יום לפני מועדו, מבוארת בסוגייתנו, והיא, שהחל משלושים יום קודם החג על הרב להקדים את תשובות לשואלים בענייני חג הפסח, על פני השואלים בנושאים הלכתיים אחרים (ראה "מאורות הדף היומי" כרך ה' עמ' רס"ו).

פעם אירע, שביום הפורים התייצבו ביחד שני יהודים לפני רבם. בפי האחד שאלה בהלכות פורים, ובפי רעהו שאלה הנוגעת לחג הפסח. למי מהם צריך הרב להתייחס ראשונה? בשאלה מעניינת זו התחבטו ה"פרי מגדים" (סי' תכ"ט "משבצות זהב" ס"ק א') והגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל (שו"ת "האלף לך שלמה" ח"א סי' שפ"ג), כלהלן.

לימוד הלכות פסח ביום הפורים: חישוב פשוט מצביע על יום הפורים, שהוא יום י"ד באדר, כיום הראשון לשלושים הימים הקודמים לחג הפסח, אשר בהם יש ללמוד את הלכות החג. לדעת בעלי התוספות (בכורות נ"א) אף היה מן הראוי למנות שלושים ימים אלו החל מיום י"ג באדר, שכן הקרבת קרבן הפסח חלה ב"י"ד בניסן, ועיקר הלכות הפסח עניינן בקרבן הפסח, אלא שלא חילקו חז"ל בין המועדים.

סוף סוף פורים היום... משקבענו, כי שלושים ימים אלו נמנים החל מיום הפורים עצמו, מה יעשה הרב שלפניו ניצב יהודי עם שאלה בהלכות פורים ויהודי אחר עם שאלה בהלכות חג הפסח. ה"פרי מגדים" (שם) מעלה סברה, כי השואל בהלכות פורים קודם, סוף סוף פורים היום... אולם, הגר"ש קלוגר זצ"ל (שם) כותב, כי ההכרעה בדן זה אינה פשוטה כל עיקר, שהרי חג הפסח הוא מן התורה והפורים הוא מדרבנן. ואילו לדעת ה"פרי חדש" (שם), "שלושים יום קודם החג" אינה קביעה מוחלטת, אלא כוונת חז"ל היא לימים שבין פורים לפסח. היתכן, הוא שואל בתוך דבריו, כי בירושלים, אשר בה חל פורים בט"ו באדר, יעסקו ב"י"ד באדר בהלכות חג הפסח, ולא בהלכות הפורים הממשמש ובא. **להלכה**, פוסק ה"משנה ברורה" (סי' תכ"ט ס"ק ב'): "ומתחילין מיום הפורים עצמו".

הכנת תכשיטים לפסח ביום הפורים: מעניין לציין, כי בקינה ל"יתשעה באב" המתחילה במילים "ציון ידידות" (סי' מ' בקינות לפי נוסח האשכנזים) נאמר (לפי פירוש "קול ברמה"), כי כבר ביום הפורים עצמו היו בני ישראל נוהגים להכין תכשיטי זהב להתקשט בהם בחג הפסח. זאת, מאחר שמיום הפורים יש להתכונן לחג הפסח.

נסיים במספר רמזים נאים לחובת לימוד הלכות החג החל משלושים הימים שלפניו. המהרי"ל (הל' פסח) מביא בשם ה"רוקח" (סי' רמ"ד) את הפסוק (שמות יב,ב): **"החדש הזה... דברו אל כל עדת ישראל"**. היינו בחודש הקודם לחג יש לדבר בהלכותיו. בספר "פרדס יוסף" מובא רמז נפלא לדבר בשם ה"לחם עוני": נאמר במדרש (שמות יב,כז) "ואמרתם זבח פסח הוא, מכאן ששואלים בהלכות הפסח שלושים יום". מה עניין זבח פסח לשאלה בהלכות החג? כאשר נזבח, כלומר, כאשר נחצה את האותיות של המילה "פסח", נראה כי חצי מהאות "פ" - בגימטריה שמונים - היא האות "מ" - בגימטריה ארבעים, וכך חצי מהאות "ס" היא האות "ל", וחצי מהאות "ח" היא האות "ד". התוצאה המתקבלת מרכיבה את המילה "למד", רמז כפול, הן ללימוד המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

יהודי, בוגר ישיבת "אור ישראל" שבפתח תקווה, שלח אלנו את המסמך המרגש הבא:

לכבוד מאורות הדף היומי.
בנכס שנערך בישיבת "אור ישראל" בפתח תקווה לרגל הכנסת ספר תורה לישיבה במלאת עשרים שנה להיווסדה, הקריא התורם, הר"ר יהודה אריה לינצר הי"ו, את המכתב הבא, וחשתי לנכון לשתף בו את קוראים.

להלן המכתב:

ההחלטה לכתוב ספר תורה זה גמלה בליבי, בעת היותי במחנה עבודה, יחד עם עשרות אלפי צעירים יהודי הונגריה, מסומנים בטלאי צהוב, בסמוך לסיום מלחמת העולם השנייה.

לפני כששים שנה עסקנו בביצורים עבור הצבא הגרמני, ביערות בפולין באזור קראקוב. בסיום העבודות, עיכב הבוץ את הליכתנו. כדי להקל את ההליכה שמו חיללים הונגריים, אשר פעלו על פי הוראות הצבא הגרמני, יריעות עור מתחת לרגלינו. כאשר דרכנו על יריעות העור הבתנתי, לתדהמתנו, כי מדובר ביריעות עור של ספר תורה. באותה שעה גמלה בליבי ההחלטה, כי אם יתן לי הקב"ה שנות חיים ואפשרות, אכתוב ספר תורה אשר יכפר על בזיון התורה שנכפה עלי.

לאחר המלחמה, כאשר חזרנו הביתה, התגלה לנו, כי איבדנו כמעט את כל משפחתנו. יחד עם אשתי ע"ה, איבדנו, שתי המשפחות, 24 בני משפחה - אבות, אמהות, אחים, אחיות וילדיהם. משתי המשפחות הגדולות, נשארו חמישה בלבד. **היום** אני מממש את שאיפתי ושאיפת אשתי ע"ה, לכתוב ספר תורה זה לעילוי נשמות הקדושים, בני המשפחה, אשר נעקדו בשואה. הקפדתי, כי מיומן כתיבת ספר התורה יהיה מכספי התשלומים החדשיים שהנני מקבל מהגרמנים.

בצעירותי ראיתי את התורה מושפלת עד שאל תחתי, בזים ורומסים את כבודה. הנני זוכה היום, בזיקנותי, לראות את התורה בשא הדרה ותפארתה, שרים, רוקדים וכמהים לה. אשרי עין ראתה אלה.

ומפתח תקווה נדלג לאנגליה.

כבוד מערכת מאורות הדף היומי שליט"א **ראשית** פותחין בבבדו אכסניה של תורה, אשר משביע ומחיה נפש כל חי וכו' וכו' **ראיתי** לנכון סיפור פלא והפלא שקרה בעירנו לונדון, בשכונת "סטמפורד היל" אצל אחד מחשובי ויקירי תושביה ירא וחרד לדבר ה' ונזהר ומדקדק במצוות שמירת הלשון.

מעשה שהיה כך היה: פעם בא שכיר אחד לביתו, כדי להתייעץ עמו אודות בעל הבית שלו, ותוך שיחתו התרגז וביקש לספר עליו לשון הרע. באותו הרגע ממש!!! שמע קול נקישה חזקה, וראה והנה נפלה התמונה של ה"חפץ חיים" שהיה כתוב עליה, הפסוק "נצור לשונך מרע". תמונה זו היתה קבועה בחזקה על הכותל שליד השולחן אשר לידו ישבו שניהם, והזכוכית של ה"פריים" נשבר לשברי שברים!!!

הכו"ח בברכת התורה, ד.י. מעסקני מפעל שמה"ל

נחתום לקט זה במכתב קצרצר משוק "מחנה יהודה" שבירושלים.

לכבוד מאורות הדף היומי שלום וברכה! **אפתח** ביישר כח גדול מאוד על הדף הנפלא שהנכם מוצאים מדי שבוע, וניכר מאד השקעתכם בדף מיוחד זה, ממש נפלא.

היות שבכל שבוע המון העם בא לקחת מאיתנו דפים אלו והוא צמא לחם במיוחד, נבקשם לשלוח אלנו 1000 דפים בכל שבוע.

הנכם מוזמנים לבוא לראות ביום שישי בכל שבוע כמה אנשים באים לבקש דפים אלו, וגם איזה סוגים של אנשים, שממש רחוקים מתורה, אבל על דפים אלו אינם מוותרים.

בתודה

צוות עובדי החנות קנדי-שי ממתקים שלום!

.....

המבטיח לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה.

כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק, פקס: 03-570-67-93

.....

בברכת התורה העורך

פנינים

מסכת עבודה זרה

למרות שאנשי כנסת הגדולה בטלו את תוקפו של היצר הרע להכשיל בני אדם בעבודה זרה (יומא ס"ב), מכל מקום, על חטאים רבים אמרו חז"ל, שהעובר עליהם כאילו עובד עבודה

